Ч. 30. Opłata pocztowa należytość opłacono ryczałtem. Львів, неділя 21. липня 1929. Рік XXXI.

Виходить що тижня в неділю.

Адреса редакції і адміністрації: „Свобода“, Львів, Ринок 10, II. пов.

СВОБОДА

СЕЛЯНСЬКА ҐАЗЕТА

Орґан Українського Національно-Демократичного Обєднання.

ПЕРЕДПЛАТА виносить в краю: місячно 80 сот., чвертьрічно 2 зол. 20 сот. В Америці 2 дол. річно. Зміна адреси 50 сотиків. Поодиноке число коштує 20 сот.

Телеф. Редакції: 29-41.

Телеф. Друкарні: 29-26.

Основні доповнення статуту нашої орґанізації.

Наша партія — Українське Національно-Демократичне Обєднання — є масовою партією. Ми можемо сміло казати, що на наших землях під Польщею ми представляємо весь наш нарід. Але через це нам найтрудніше налагодити орґанізацію партії. В нашій праці ми керуємось народньою волею, і тому наша орґанізація мусить бути так побудована, щоби в ній як найкраще відбивалась воля народу. Якраз в тому напрямі пішли головні зміни і доповнення нашого орґанізаційного статуту: *щоби дати як найбільшу можливість широким масам народу виявити в орґанізації свою волю і звязати їх з вибраним ними проводом Обєднання. В тій ціли до нашої орґанізації введено повітові народні ради.*

В кожній орґанізації дуже важний поділ праці — себто, хто має ту чи іншу роботу виконати. Не менше важний є надзір над тим, як йде праця і негайні виснівки, як треба доручену роботу виконувати, коли часом заходять якісь неясности чи непорозуміння. Для цього необхідний в орґанізації як найліпший звязок. Щоби ту справу наладити, то внесено до орґанізаційного статуту докладні вказівки про завдання повітових народніх комітетів, *орґанізацію повітових і мійських народніх канцелярій, районові орґанізації і вказівки* що до партійного фонду, себто партійного податку.

Звичайно — найкращі статути і найкращі постанови нічого не варті, коли вони є лиш на папері. І найкращою стороною доповнень нашого статуту є те, що вони є викликані потребою життя, отже не остануться лише на папері. Ми певні, що вже осінню цього року наша орґанізація буде перебудована по нашому новому орґанізаційному статуті.

Тепер розглянемо докладніше впроваджені до статуту доповнення.

Повітова народня рада. Досі обовязував нас в повіті повітовий народній зїзд, який збирався один раз в рік, а всю роботу на протязі цілого року вів повітовий народній комітет. Знаємо, що життя йде тепер вперед велитенськими скоками, часті зїзди скликати дуже тяжко, звязок з народом в цілому повіті тяжкий — і з того виходить, що за рік між повітовим народнім комітетом і народньою масою повіту можуть повстати розбіжности: вони можуть від себе відстати. Тому було необхідне створити щось посереднє між пов. нар. комітетом і пов. зїздом, щоби затіснити звязок села з повітовим проводом партії. Тим посереднім орґаном і є повітова народня рада. Її лекше скликати, як пов. зїзд, а разом з тим вона може в пильних справах відгравати не меншу ролю, як пов. народній зїзд. На повітову раду зїзджаються представники всіх партійних орґанізацій по селах (голови тих орґанізацій), вони з живого слова довідуються про нові події в світі і в краю та про нові завдання орґанізації, розглядають доконану працю в повіті, представляють дійсний стан на місцях і на підставі того всього розроблюють дальший плян діяльности повітової орґанізації. Отже маємо сталу поінформованість про істнуючий стан в орґанізації, постійний звязок народу з проводом і разом з тим нормальний поступ і успіх праці.

Повітова народня рада повинна по статуту збиратися що найменше двічи до року, але чим вона буде збиратися частіше, а це є завжди можливе, то це буде тим краще для орґанізації.

Завдання повітового народнього комітету. З „III-го Народнього Зїзду“ знаємо, які великі завдання лежать на нашій партії, отже й на наших повітових народніх комітетах. Щоби ті завдання як слід виконати, то їх треба відповідно розділити і кожне окреме завдання приділити комусь одному розроблювати і по затвердженню комітетом переводити в життя. На те повітовий народній комітет має в свому складі 6—10 осіб і кожний з них мусить вести не всі, а тільки одну якусь доручену собі справу: отже справу самоуправну, правної поради і т. д. Тоді безумовно буде більша користь з тої праці, бо всім разом займатися всіми справами, то все одно, що не займатися жадними справами. Важна в даному випадку є участь в комітеті жінки (хоч може їх бути в комітеті більше як чоловіків, коли вони більше надаються для орґанізаційної праці) для дуже важної для нас орґанізації жіноцтва.

Повітові і мійські народні канцелярії. Про їх потребу не приходиться й писати. Адже мусить бути в повіті якийсь осередок, в якому сходились би всі нитки орґанізації в повіті чи місті. Мусить в тому осередку постійно хтось бути. Мусить хтось полагоджувати біжучі справи, збирати відомости і побажання з місць і передавати відповіди і зарядження на місця. Коли ми рішучо ставимо питання правної поради для народу, то мусять люде знати, де тої поради шукати і т. д. А ми з досвіду знаємо, які великі шкоди має наш нарід нераз лише з того, що не знає якогось свого законного права і не може найти в час поради, як і що робити. І тому ті народні канцелярії не „можуть“, але м у с я т ь бути. Щойно, коли в нас всюди по повітах і більших містах будуть свої н а р о д н і к а н ц е л я р і ї, то побачимо, на яві, яке велике їх значіння в скріпленню цілої орґанізації. А що вони потрібні і можуть бути, то вже знаємо з практики: деякі повіти вже не лише мають свої канцелярії, але сидить в них по 2—3 платних урядовців. Та вже на одного урядовця може спромогтися кожна повітова народна орґанізація.

(Докінчення буде).

Дивоглядна спілка.

Недавно (в останніх днях червня) відбулися в Тернополі вибори до міської ради. Самоуправа на наших землях має взагалі велике значіння і це признають без ріжниці всі українці. Отже велике значіння має для нас і самоуправа міста. Але в містах ми є в такій меншости, а до того стара виборча ординація, по якій відбуваються вибори, є для нас така погана, що нам трудно переводити своїх людей до міських рад. Одиноким рятунком для нас було би, колиб принайменше українці між собою не ділились. Це є просто конечність, яка дуже яскраво виявилась підчас останніх громадських виборів.

На жаль ті вибори не багато нас навчили, хоч принесли українцям дуже багато неприємних справ. В Тернополі повторилася з українцями та сама сумна історія, яких багато було так недавно при загальних громадських виборах. Спочатку, хоч і створилося там два українські виборчі комітети — радикальний „Укр. Безпартійний Виб. Ком.“ і націоналістичний „Укр. Міщанський Виб. Ком.“, заповідалося, що справа піде добре. Оба комітети обєдналися і українці мали піти до виборів самостійно і одним фронтом. Але потім *радикали розбили спільний український комітет і пішли на спілку з польсько-жидівським комітетом, який створили вшехполяки з ріжними „народовими“ орґанізаціями і жидівські багачі.* Після цього націоналістичний „Український Міщанський Виборчий Комітет“, щоби протиставитись вшехпольській кліці, договорився з сіоністами і жидівськими дрібними ремісниками і купцями та з польським міщанством.

При виборах перемогли польсько-жидівські багачі у спілці з соціялістами-радикалами. Просто трудно собі подумати, як могло дійти до такої спілки. Соромно за неї і радикалам, які відпекуються від участи у виборах і від своїх людей, які були на листі. А треба ще додати, що радикали поставили на свою листу крім радикалів ще й о. Громницького, за якого весь час допікали Обєднанню.

Радикали відпекуються від участи у виборах, але разом з тим пишучи про вибори, тішаться, що „УНДО банкротує“. Є це смішна писанина, але, що вона є засліпленою втіхою політичних банкротів, то це доказує *та дивоглядна спілка: вшехполяки, жидівські багачі і соціялісти-радикали.*

Тернопільські вибори є незвичайно сумним явищем в житті українців. Такі явища мусять нам підсказувати як найтісніше сплочувати нашу орґанізацію, щоби в будуччині не допустити до такої деморалізації українського громадянства.

Вічно загрожена країна.

Повінь у Східній Галичині і хто її завинив?

Зливні дощі, які падали під конець минулого тижня, принесли для нашої країни нове нещастя. На цілім Підкарпаттю настала страшна *повінь.* Виступили з берегів усі правобічні доплииви Дністра, а крім того Сян і Прут з обома Черемошами. На величезнім просторі *від Самбірщини аж до Снятинщини* знищені городи, поля і сіножати, зірвані мости, зруйновані дороги, залиті доми. Пішло марно багато людської праці, місцями знищене все майно населення, а навіть є жертви в людях.

Найбільш потерпіли пов. Самбір, Рудки, Дрогобич, Стрий, Сколе, Долина, Калуш, Богородчани, Станиславів, Надвірна, Товмач, Жидачів, Коломия, Печеніжин, Косів, Снятин і Городенка, хоч не обійшлось без поважних страт у повітах на північ від Дністра (Рогатинщина, Бережанщина, Бобреччина, Бучаччина, Золочівщина), де тільки є неупорядковані ріки та потоки.

Повінь на Підкарпаттю це стихійне нещастя, що *все частійше повтаряється,* а згодом буде виступати *що року.* Ще у свіжій памяти страшна катастрофа повени сперед двох років, не забулись і давнійші. А головні причини тих нещасть все ті самі: *вируб карпатських лісів і незреґульовані ріки та потоки.* Хмароломи і зливи звалюються без перешкоди по голих збочах гір, виганяють води з рік і потоків та заливають широкі простори. Якби ті ріки були зреґульовані, якби гори були всюди вкриті лісами, наслідки хмароломів і злив булиб менші.

На жаль реґуляція східно-галицьких рік не входить в плян державної господарки. Грошеві суми, призначені на такі роботи, є *прямо смішні,* та й ті йдуть переважно на поправу рік у західних, *національно польських областях держави,* а голоси представництва українських земель, що звертають увагу на тутешні потреби, це *голоси в пустині.* І тому така у нас біда.

Крайна пора, щоби компетентні чинники перестали легковажити інтереси підкарпатського населення Сх. Галичини і взялись до реґуляції рік та потоків, інакше катастрофа повений буде повторюватись не що року, але *кілька разів до року.* А чи вічна нужда населення є в інтересі якоїнебудь держави?

Pr. 242|29. Sąd okręgowy Wydział karny we Lwowie postanowił na posiedzeniu niejawnem po wysłuchaniu Prokuratora okręgowego: a) zatwierdzić po myśli przepisu z art. 76, rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10. maja 1927, poz. 398, DzRrP. Nr. 45, dokonane dnia 3 lipca 1929 przez Starostwo Grodzkie we Lwowie zajęcie czasopisma „Swoboda“ Nr. 28, z dnia 7. lipca 1929, i z powodu że zamieszczony w tem czasopiśmie artykuł pod tyt. „Jak projszły sriłecki pomynky w Towsteńkim“ zawiera w sobie znamiona występku z art. 1 rosporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10. V. 1927. poz. 399 DzRzP. Nr 45, b) wydać po myśli przepisu z art. 77 cytowanego rozporządzenia zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie pod rygorem następstw przewidzianych w art. 60 tegoż rozporządzenia.

Prezes Sądu J. Hawel

Вічовий рух.

СОКАЛЬЩИНА. Посол Кохан відбув районові віча ще в таких громадах: Войславичі дня 20. червня, Гільче і Ліски 23., Миців 24., Будинин 24. й Костяшин 30. червня. Численність віч та пануючий на них настрій виявили велике зацікавлення нашого села справами орґанізації Укр. Нац. Дем. Обєднання та високу свідомість селян.

РАВЩИНА. 21. червня, по просвітно-економічній нараді в Раві Руській, посол Кохан заїхав до громади Синьковичі, яка потерпіла від градобиття. Він уладив там віче, яке затягнулося до год. 11.30 в ніч. Віче пробував розбивати славний в тій околици „кандидат“ 20-ки Іванусь, але це йому не вдалося.

САМБІРЩИНА. 16. червня відбулося справоздавче віче о. сен. Татомира в Гумінци, при масовій участи громадян з Гумінця. Чапель, Волі Районової, Ваньович і ін. Ухвалено повне довіря Укр. Парл. Репрезентації, а також протест проти політики повітового виділу, який намагається підірвати наш „Сільський Господар“.

ПОВІТОВЕ ВІЧЕ В ГАЛИЧІ. По відповідній підготовці скликано в Галичі повітове народне віче на день 30. червня ц. р. На великій площі біля Союза Кооператив зійшлись громадяне з міста і дооколичних сіл: Бовшів, Блюдники, Залуква, Дубівці, Семиківці, Межигірці, Тустань, Четверки, Підгороддя, Крилос, Пукасівці. Були і „русскі“, що прийшли на віче зі своєю метою, було також чимало членів радикальної партії. На віче прибули посли: о. Ганушевський, Кузик і Паліїв. Іменем Пов. Нар. Комітету отворив це перше українське віче в Галичі в повоєнних часах п. Іван Корчинський. Предсідником віча вибрано посла Палієва. Звіт з праці Укр. Послів в варшавському соймі здав о. Ганушевський, посол Кузик говорив про господарські справи, а посол Паліїв виголосив політичний реферат. В дискусії забирали голос: М. Масляк з Семиковець, Василь Павук з Бовшева, Олекса Городецький з Межигорець, Микола Скрентович з Залукви, Михайло Цівка з Галича, Ляхоцький з Залукви та Микола Городецький з Галича. В резолюціях висловили зібрані одноголосно повне довіря Українському Національно-Демократичному Обєднанню та його послам, а також візвали всіх українських послів до обєднання з Укр. Парл. Репрезентацією в одному клюбі. Віче це наглядно виказало, що український рух в галицькому окрузі живе. Воно є заразом наглядним доказом побіди в Галичі здорового українського руху над русофільською заскорузлістю.

ЗБОРІВЩИНА. В місяці липни ц. р. здавав сен. Кузьмин звіт з парляментарної діяльности в отсих місцевостях: Панасівка, Серетець, Підберізці, Гнидава, Ратищі, Батьків і Лукавець. Переїздив через місцевости і говорив з мешканцями: Загіря, Манаїв, Оліїв і Сервири, а попередно Залізці, Ренів, Вертелка, Поморяни, Кальне і Богутин, звіти в Данилівцях і Осташівцях.

ТЕРНОПІЛЬЩИНА. Сенатор М. Кузьмин зложив звіт з парляментарної діяльности: 28. квітня в Прошовій, 19. мая в Глубічку Великім (віче розігнала поліція) і 26. мая в Покропивній (після Шевченківського концерту).

КОПИЧИНЕЧЧИНА. Скликане послом Ів. Заваликутом дня 30. червня справоздавче віче в місточку Пробіжній не відбулося з причини спротиву поліції. Зате тогож дня відбулася пополудни довірочна нарада. По рефераті посла Заваликута присутні одобрили діяльність Української Парляментарної Репрезентації.

Стрілецькі поминки в Семиківцях.

Дня 21. липня ц. р. відбудуться в год. 9. рано на могилі Українських Січових Стрільців в Семиківцях підгаєцького повіту (зал. ст. Денисів) СТРІЛЕЦЬКІ ПОМИНКИ. Підгаєцьке староство заборонило бандерії, похід і фестин, тому поминки відбудуться тільки з церковним богослуженням. Проситься українське громадянство взяти у поминках як найчисленнішу участь!

Подвійна конфіската.

„На трівогу!“ „Рідна Школа“ видала книжечку Івана Герасимовича про наше шкільництво в Польщі: „На трівогу! Основи української нації загрожені!“. Був це передрук статтей, які довший час друкувалися в „Новому Часі“ і очевидно перейшли цензуру. Помимо цього ту книжечку, яка мала би для нас велику практичну вартість у боротьбі за свою школу, влада сконфіскувала. Пороблено заходи, щоби конфіскату зняти. Колиб це вдалося, то книжечка „На трівогу!“ повинна тоді найтися в кожній українській хаті.

З північних українських земель.

Єднаймося!

Були часи, коли Волинь, Холмщина, Підляша і Галичина жили спільним життям. Був навіть час, коли ці наші українські землі творили славне королівство Волинсько-Галицьке.

А потім багато змінилося. Ріжна доля була цих земель. Під ріжною владою довелося їм жити. В 1815 році Галичина відійшла до Австрії, а Холмщина, Підляша, Полісся й Волинь — до Росії. До того ще Холмщину з Підляшам відділили від матірнього пня Київа й включили в склад польської Конґресівки.

Але найтяжчим кордоном був так званий сокальський кордон, між Австрією й Росією, бо він на сто років поділив український народ на дві частини. Обі ці частини жили під ріжними впливами, жили, працювали й навіть думали трохи по ріжному.

Війна сокальський кордон затерла. Ми знову живемо під одним дахом і одною родиною. Але, як брати — один з краю, другий з Америки — при зустрічі після довгих літ не завжди відразу один одного розуміє, так і ми після зникнення сокальського кордону не могли відразу злитися духом і тілом.

Та час робить своє діло. Рік за роком ми зближуємося, лекше розуміємось і вже зливаємося в одну українську родину.

І чим швидче затреться між нами ріжниця, чим тісніше ми зіллємось, тим сильнішими будемо. Сильнішими будемо й національним духом і в господарському відношенні. Бо розпорошені лекше й скорше гинуть, ніж обєднані в сильну, злиту громаду.

Тому обовязком кождого українця допомагати цьому остаточному злиттю в одну цілість. А для цього потрібно: знайомитись взаїмно з життям Галичини з одного боку, а Волині, Холмщини й Полісся — з другого боку.

Але цього мало. Цілість творить лише той нарід, який йде під одним спільним національним прапором і бореться за свої права одним національним фронтом. Такий фронт у нас є — це Українське Національно-Демократичне Обєднання. До нашого Обєднання належать селяне, робітники й працюючі інтеліґенти. Величезний цей фронт. Він дав нам українську парляментарну репрезентацію, яка так гідно й мужно бореться в соймі й сенаті за наші права.

На жаль, не все селянство північно-західніх земель знає про це Обєднання. Деякі політики розбили наших селян на дрібні гуртки, щоб ослабити нашу силу.

Цьому мусить бути положений край. Все наше селянство повинно якнайскорше злитися в Обєднанні, як в одній родині, й вистроїтися в один національний фронт під одним прапором.

І тоді ми виборемо собі належні права.

В. Островський.

Ріжні вісти.

(Волинь, Холмщина, Полісся).

ЖАБЧАНСЬКА ДРАМА. Церква в с. Жабче, в якій у лютому ц. р. зачинилися селяне зі своїм священиком о. Сагайдаковським з огляду на те, що цю церкву захопили насильно так звані „жондові уніяти“, досі стоїть зачинена. Приречення, що справа буде рішена в найближчому часі, не виконане. Але й цього мало. Довідуємося, що адміністраційна влада ще наклала на православних селян грошеву кару в загальній сумі біля 900 зол. за те, що не послухали заклику й не віддали церкви добровільно.

ОШУКАНІ ХРУНІ. Ґрупа хрунівської „Української Ниви“ добилася того, хо воєвода призначив наказну раду Українського Брацтва. Коли цих „комісарів“ на чолі з інж. Пилипчуком, головою хрунів, осуджували за цей крок, вони говорили, що за це воєвода обіцяв добитися затвердження статута брацтва. Одначе проходять місяці, а статута як не було, так і нема. Перехитрили „хахли“ самих себе, а тепер хоч позичай очей у Сірка.

БАРЧЕНКО ВСЕ МАЄ. Ковельський „діяч“ Барченко, витаючи президента, пересолив у своїй промові. Сказав, що українці все мають та що наші діти вчаться рідною мовою. Коли п. Барченко має добрі посади — повітового лікаря, віцебурмістра, — то це зовсім не значить, що має український народ. Навіть ворог наш так не збреше, що наші діти вчаться українською мовою.

СЕЛЬРОБИ — ХРУНІ. Хрунівство стає другою душею Сельроб-єдности. Особливо це розвинулося на Поліссі. Де кінчається сельробівець і де починається хрунь, не збагнеш. Ось дрібний приклад. У Кобрині сельробівці місцевої читальні збирали гроші на „диспозиційний фонд“ на чолі — якби ви думали? — з членом центрального комітету Сельроб-єдности!

„СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР“ НА ЛУЧЧИНІ. Відкриваються два нові кружки: в сс. Крупа й Богушівці над Стоходом. Слухачі ветеринарного курсу, улаштованого в травні в Луцьку, урятували багато корів від здуття швайцарською сондою. Кооператива в Лаврові постановила купити для кружка „С. Г.“ сонду й ветеринарну аптечку. Кооператива у Воротневі подарувала кружкови „С. Г.“ власну сонду, а кружок уже замовив для себе ветеринарну аптечку на власні кошти. Громада в с. Гнидові віддала кружкови „С. Г.“ сіножать, а кружок одержавши за неї гроші, ухвалив купити за них сонду.

КОСТЕЛ НАРОДОВИЙ. Духовні „польського костела народового“ розгортають усе ширше роботу серед холмщаків б. уніятів, що попереходивши на латинство й польщину, не знайшли того, чого шукали. Цей новий костел має вже на Холмщині свої парафії. Парох одної з таких парафій у Майдані Лєснівським, кс. Анцеревич, 23. червня виголосив у Холмі спеціяльний відчит про „народовий костел“.

ХОЛМСЬКА МОЛОДЬ. Сельроб холмську селянську молодь розкладає й денаціоналізує, а за ним йдуть уже поляки й цю несвідому молодь збирають і орґанізують для себе. Роблять це шляхом закладання „кулок млодзєжи вєйскєй“. 16. червня в Холмі відбувся зїзд членів цих „кулок“ у числі біля 300 осіб. І все з розложених українських сіл. Так сельробівці „співпрацюють“ з польонізаторами.

„ПОЖАРНИЧІ СТОРОЖІ“. Поза молодю польські діячі намагаються зорґанізувати для себе й середніх віком селян, а саме в „пожарничих сторожах“. 30. червня в Холмі відбувся зїзд цих сторож з ріжних сіл повіту.

СЕЛЬРОБИ РУЙНУЮТЬ „ПРОСВІТУ“. Загальні збори берестейської „Просвіти“ 23. червня показали: 1) що всюди, де в читальнях сиділи сельробівці, зацікавлення ними падало, селяне переставали до них ходити й вони істнували лише на папері (Так пише „Н. Життя“); 2) не зважаючи на всі заходи зробити на зборах „клясову демонстрацію“, сельробівців було як кіт наплакав.

Просвітно-економічна орґанізація.

РАВЩИНА. Заходами всіх українських повітових установ в Раві Руській уладжено дня 21. червня просвітно-економічну нараду, в якій взяли участь представники просвітно-економічних установ цілого повіту. Заступлені були понад 30 громад. Реферували посол Луцький Остап, п. Таранько з рамени матірнього Т-ва „Просвіта“ і посол Кохан. Нарада, яка тревала повних 5 годин, намітила на найблизший час шляхи праці на просвітній і економічній ділянках.

САМБІРЩИНА. Свято „Сільського Господаря“ влаштувало в повіті 20 кружків „Сільського Господаря“. Реферати виголосили делеґати централі. На повітовому святі в Самборі виголосили реферати о. сен. Татомир про потребу хліборобської орґанізації і д-р Холевчук про орґанізацію продукції. 20. червня відбулася нарада представників кружків „Сільського Господаря“ і кооператив в справі наладнання сільсько-господарської кооперації. Збори висказали своє негодування повіт. виділови, що вже явно піддався під диктат малопольського т-ва рільничого і дав йому приміщення в своїх кімнатах. Наприкінці д-р Ілля Кульчицький виняснив місцеві господарські потреби повіту.

СВЯТО „ПРОСВІТИ“ В СТАРІМ САМБОРІ. Дня 30. червня відбулося велике просвітне свято в Старім Самборі. У поході по Службі Божій взяло участь 65 кіннотчиків, 15 наколесників, міщанство й інтеліґенція, дівочі і чоловічі чети в одностроях та численні ґрупи читалень з таблицями. Учасників походу було кілька тисяч. Замішання у свято намагалася внести ґрупа сельробівців в числі яких 40 люда, яка біля трибуни на площі, куди прибув похід, розвинула червоний прапор, але цю провокацію моментально зліквідовано. Промовляли о. сен. Татомир, посол Великанович як делеґат матірнього Т-ва „Просвіта“ і посол Тершаковець. В часі промови пос. Тершаківця сельробівці счинили крик і кинули пару яєць в напрямі трибуни. Моментально піднеслися в гору топірці українських селян і в цюж мить сельробівські герої розбіглися як горобці. Потім відбулася святочна академія, а вечером вистава „Наталка Полтавка“. На повертаючих зі свята Лужичан і Мшанчан нападали в Лінині сельроби і їх побили. Лінина — це образ крайно здеморалізованого села: істінно-русскій батюшка і збольшевичені сельробом парафіяне, це справді дібраний пастир і духове його стадо. Вибрики сельробів не затерли одначе в людей найкращих вражінь зі свята. Навпаки лиш неодному виявили, що собою уявляє сельробівщина-

По широкому світі.

МІЖ КИТАЄМ І РАДЯНЩИНОЮ взаємини знову загострилися і готові довести до війни. Пішло через східно-китайську залізницю, що йде від радянської границі крізь Манджурію до Владивостоку і находилася на основі мукденського договору в більшовицьких руках. В останньому часі китайська влада, що розпоряджається дальше Манджурією, усунула всіх залізничих службовиків на тій лінії, обсаджуючи її російськими білоґвардійцями, а крім того арештувала кількасот робітників за більшовицьку аґітацію. Рівночасно китайська влада розставила здовш цілої радянської границі манджурські війська, між якими є багато білоґвардійських відділів. У відповідь на це радянський уряд вислав китайському урядови письмо, в якім зажадав увільнення всіх арештованих більшовиків, приверненя усунених радянських залізничих службовців і скликання конференції в справі управильнення всіх спірних питань. Зазначив притім, що як не дістане вдоволяючої відповіди, стане в інший спосіб в обороні радянських інтересів. Значить, пахне війною, тимбільше, що й Японія готова запевнити охорону інтересів японських горожан і заявила, що не допустить до поширення заколоту на японський стан посідання. Все залежить тепер від того, чи Китай стане переговорювати з більшовиками.

ФРАНЦІЯ опинилась в дуже скрутному положенню наслідком своєї післявоєнної політики. Дня 1. серпня ц. р. має заплатити Америці 407 міліонів долярів за воєнний матеріял, полишений американськими військами в 1919 р. Такої суми вона не має а надія дістати в близькому часі більші гроші від Німеччини як воєнне відшкодування завела. Америка вправді годиться відложити реченець платности цих чотириста міліонів до 1. грудня ц. р. ,але зажадала за те, щоби Франція підписала умову, що віддасть Америці протягом 60 років усі свої давні, отже й воєнні довги. А на таку умову підписати їй важко, бо ще не рішена справа воєнного відшкодовання, яке вона має дістати від Німеччини. Вправді Німеччина згодилась недавно сплачувати на основі пляну Юнґа, але цей плян ще не затверджений інтересованими державами і в тій справі має відбутись окрема політична конференція, мабуть в Льондоні, де німці готові дальше торгуватися в свою користь.

СТАНОВИЩЕ НОВОГО АНҐЛІЙСЬКОГО УРЯДУ зміцнилось наслідком парляментарної дебати над престольною промовою. Не тільки ліберальна, але й консервативна партія погодились з політикою лейбуристів (робітничої партії), що станули при державній кермі. Між іншим заявилися за навязанням дипльоматичних зносин з Радянськими Республиками, однак під умовою, що більшовики припинять свою протианґлійську аґітацію в Азії та заплатять довги приватним вірителям в Анґлії. Признали також Німеччині право домагатися опорожнення надренських земель від окупаційних військ і то не тільки анґлійських, але й французьких і бельґійських. Тимсамим загострилось недовіря Анґлії до французької репараційної політики.

НОВИЙ ФРАНЦУСЬКИЙ ПОМИСЛ. Заграничва політика занята тепер проєктом французького міністра Бріяна, щоби европейські держави зорґанізувалися в Зєдинені Держави Европи. Цей проєкт предложено вже Анґлії, Німеччині, Голяндії, Австрії, Чехословаччині та Польщі. Европейські держави мали би обєднатися на господарській а пізнійше й на політичній основі. Такі справи, як злука Австрії з Німеччиною і питання національних меншостей прийшли би на дальший плян. Нема сумніву, що цей проєкт звернений перш усього проти Америки, якій Франція винна великі гроші. Франція хотілаб ослабити впливи Америки та зробити европейські держави незалежними від американських капіталів. Рівночасно в европейських Зєдинених Державах забезпечити собі першорядну ролю. Розуміється, що на цей французький плян не піде перша Німеччина, яка американським кредитам завдячує своє двигнення з післявоєнного упадку. Крім того Німеччина всіми силами пре до ревізії версайського договору та післявоєнних границь в Европі, а Зєдинені Держави Европи мають за завдання закріпити теперішний стан посідання.

——o——

Дрібні вісти.

На диспозиційний фонд міністра військових справ зібрали поляки приватними складками два міліони зол.

Анґлійський уряд відмовив Троцькому дозволу на приїзд до Анґлії.

Більшовицька влада арештувала в Москві 10 американських комуністів, що оглянувши Радянщину, були нею невдоволені і заповіли, що як вернуть до Америки, розкажуть всю правду про більшовиків.

Марш. Пілсудський приїде до Нового Санча на зїзд леґіоністів, а звідси поїде лічитися до Румунії.

Анґлійський уряд вислав до радянського уряду запрошення прислати до Льондону делеґата в справі відновлення дипльоматичних зносин.

В Персії вибухла революція проти европейських реформ.

Невдачний лет до Америки.

Один летун згинув, другий потовкся.

Перелетіти літаком з Европи до північної Америки понад Атлянтійський океан — це штука, яка не вдалась доси ще нікому. Вправді один німець перелетів уже з Ісляндії до Ґренляндії, але ці дві північні країни значно зближені до себе і тому той лет не рахують за поконання океану між властивою Европою і північною Америкою. Всі проби такого перелету літаком кінчились доси все невдачно і багато сміливців переплатило їх життям.

В суботу, 13. липня ц. р. рано вилетіли з Парижа два майори польської армії, Ідзіковський і Кубаля на літаку „Маршалок Пілсудський“ на підбій океану. Летіли спершу в полудневo-західнім напрямі, на Азорські острови, щоби звідтам звернути прямо на Ню-Йорк. Однак не мали щастя. Коли під вечір знайшлись коло Азорів, перебувши добру третину дороги, почав недомагати мотор літака. Мусіли осісти на один остров, але на нещастя попали на скали. Літак перевернувся і в додатку вибухла бензина. Ідзіковському обгоріли ноги і він згинув, а Кубаля потовкся легко. Літак згорів до тла.

Одночасно з польськими летунами летіли до Америки тою самою дорогою два французи, але стрінувшись над океаном з противними вітрами, завернули коло Азорів і прилетіли назад до Парижа. Кажуть, що не сподівалися, щоби лет до Америки був такий трудний. Лекше перелетіти десять разів з Ню-Йорку до Европи ніж раз з Европи до Америки.

До лету понад Атлянтійський океан приготовляються ще два польські офіцири, Ковальчик і Кліш, але чи з огляду на сумний кінець „Маршалка Пілсудського“ тепер полетять, можна сумніватись.

НОВИНКИ.

— **Також недозволена збірка.** Другого і третього дня великодних свят о. Білевич з Гребенець, пов. Жовква, відправляв на могилах парастаси, підчас яких парафіяне складали звичайні в таких випадках дрібні датки. Поліція донесла про це до старости, а староство покарало за це о. Білевича, як за недозволені владою збірки, по 10 зол. гривни або по 2 дні арешту. Чого доброго скоро і збірки по церквах „на тацу“ також будуть „недозволені владою“.

— **Практики городського суду в Мостиськах.** На 12. липня, українське торжественне свято св. Петра і Павла, городський суд в Мостиськах визначив розправи для українських селян з Чижевич, Малнова і Золотковичі. Дивним дивом на цих розправах брався заступати сторони місцевий адвокат українець.

— **Брак гроша в Польщі** найкраще пізнати по тім, що в маю ц. р. запротестовано в цілій державі поверх пів міліона векслів на загальну суму 113 і пів міліона золотих. Обчислено урядово, що ця сума зростає що місяця пересічно на 20 міліонів.

— **Жертви обманців.** Мимо частих осторог все множаться у Львові випадки, де люди з провінції даються ошукувати уличним обманцям, купуючи у них мосяжні обручки і т. п. за золото. Соломон Альтман із Сусідович пов. Самбір заплатив 250 зол. за дві металеві обручки і ланцушок, що варта кількадесять сотиків. Адріян Онишкевич з Рави Руської стратив подібним способом 35 зол. Ще гірше вийшов Хаім Кратер з Дрогобича, що хотів їхати до Марієнбаду лічитись і приїхав до чеського консуляту у Львові по пашпортову візу. Якийсь обманець так помагав в тій справі, що вкрав йому 106 долярів.

— **Велика буря** лютилася 7. липня ц. р. в деяких сторонах Сх. Галичини. В рогатинському повіті буря знищила три телефонічні лінії. В селі Могилках грім запалив хату і викликав пожежу, що знищила шість господарств. В Калущині буря наробила великої шкоди в будинках і деревах.

— **Нове місто над Дніпром.** На лівому березі Дніпра, напроти Дніпрельстану мають вибудувати нове місто, обраховане на 100 тисяч мешканців. Радянський уряд призначив на перші роботи сто міліонів карбованців.

— **Каси в роботі.** До канцелярії громадського уряду в Золотниках пов. Підгайці добулися крізь дах злодії і розбили шафу, з якої вкрали 5.000 зол. Зате не мали щастя злодії, що добулись до суду в Золочеві і почали розбивати касу. Сполошені поліціянтом утікли, не забравши нічого.

— **Обікрали потяг.** Невислідженi доси злодії напали в ночи на особовий потяг, що їхав з Лодзі до Кутна, і забрали з почтового ваґону всі грошеві листи на кількадесять тисяч золотих.

— **Нещасливий припадок** стався на військових вправах коло Долини. Підчас стріляння артилерії трісло дуло гармати, наслідком чого погибли жовніри Стефан Новак і Іван Гощак, а трьох жовнірів покалічило.

— **Бандитизм.** В лісі коло Дубна убито гандляра худобою Зельмана Шамеса з Озерян. Убийники зрабували йому 100 рублів у золоті і векслі. Під замітом цього злочину арештовано двох селян зі Спасова.

— **Порохівні летять в повітря.** В місті Янанфу в Китаю вилетів в повітря маґазин муніції, причім тисяч людий втратило життя. Вибух знищив між іншим будинки анґлійського консуляту. Зачувати, що маґазин висадили китайські повстанці. В португальському місті Лісбоні вибухла від сонішної спеки фабрика пороху і згоріла до тла.

— **Грім ударив в церкву.** В Сяніччині перейшла 7 ц. м. градова буря, що знищила всі засіви. В селі Дешно грім ударив у церкву підчас вечірні і поразив 4 людий, з яких один помер.

— **Огні.** В селі Переспі пов. Сокаль згоріло 6 господарських загород. — В Сокали огонь знищив 7 мешкальних домів. — В Куровичах пов. Перемишляни жертвою огню впало 11 господарств. Пожежа повстала від неосторожности з огнем. — З тої самої причини згоріло 5 господарств в Узині пов. Станиславів і 3 хати в Кулачківцях пов. Коломия.

— **В Дністрі утонув** румунський підданий Василь Ребей, що хотів перепачкувати коня з Худиковець пов. Борщів на буковинський бік. Кінь вернувся назад до свого господаря.

— **Крiваве весілля.** В Настасові пов. Тернопіль вбито на весіллю Кароля Берґера. Арештовано трьох парубків.

— **Напад у лісі.** У стільському лісі в жидачівському повіті якийсь бандит напав на фіру, що вертала з ярмарку і перешукав кишені жидови Гершталеви. Забрав йому лише кілька папіросів, бо жид передав передтим гроші фірманови. Іншим людям, нежидам, що їхали тою самою фірою сказав, що не потрібують боятися, бо він забирає гроші лише в жидів.

— **Крадуть як круки.** В Люблині арештували міського касієра Едв. Опалковського за крадіж 12 тисяч золотих, які взяв на виплату міським робітникам. Сумнійше скінчив начальник почтового уряду в Сколім Францішек Козьол. Він ужив на власні потреби 30 тисяч зол., а коли спроневірення виявилося, застрілився.

— **Людина чи звір?** В Познанщині відкрили великий злочин. Якась Ядвіґа Лінковська мала шестеро нешлюбних дітий і кожде зарізала та спалила в печі. Її арештували аж в Німеччині, куди вислали за нею стежні листи.

— **Пропав американець.** Господар Олекса Чабан з Малашовець пов. Тернопіль повідомив поліцію, що його 30-літний син Михайло, який 23. червня вернув з Америки, а 25. поїхав до Львова за річами, що їх оставив був у готелі, не вернув до дому.

Нові книжки і видання.

Іван Герасимович: НА ТРІВОГУ! Основи української нації загрожені. Львів 1929. Сторін 152. Накладом „Рідної Школи“.— Книжка освітлює сучасний стан українського шкільництва під Польщею і подає практичні поради, необхідні для кождого, хто має діло зі шкільними справами.

УЖИВАЙМО ЯК НАЙБІЛЬШЕ ОВОЧІВ І САДОВИНИ. „Добра Хазяйка“, бібліотека для господинь, випуск 2-ий. Коломия 1929. Сторін 32. Ціна 75 сот. — Є це збірник практичних описів, як приладжувати ріжні справи з овочів і робити компоти, мармолядн, конфітури й овочеві соки.

СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР ч. 13 з 1. липня містить: Зїзд подільських агрономів. Про пересаджування збіжа. Квасна земля. Випас свиний на пасовиску. Ветеринарія. Приписи про лісову господарку. Про погоду. Господарські поради. Шовківництво.

Вісти з Лугу, письмо присвячене луговим і січовим справам, просвіті і науці. Редакція: Львів, вул. Коперника 5

Відділ правної поради.

Веде пос. В. Целевич.

ЗАМІТКА. У цьому відділі будемо давати відповіди на запити кождого передплатника „Свободи“. Листовну відповідь одержить лише той передплатник, що пришле почтовий значок за 25 сот.

В справі заплати за воєнні шкоди.

По наших селах крутяться людці, що обіцюють нашим селянам виплату воєнних відшкодовань. Вони кажуть, що при їх помочі виплата наступить в короткому часі, а в заміну жадають дрібнички — кілька, чи кільканайцять золотих як вкладки до якихсь товариств. Наші люде вірять дурисвітам і платять їм свій тяжко запрацьований гріш, бо надіються, що в цей спосіб одержать винагороду за воєнні шкоди.

Остерігаю перед такими дурисвітами, які на легковірности наших людей доробляються маєтків. Виплати воєнних відшкодовань не можуть бути в короткому часі, бо в державному буджеті на ту ціль не призначено ані сотика, а в додатку нема ще в Польщі навіть закона, який би накладав на державу обовязок заплатити людям за воєнні шкоди.

Правда, це велика несправедливість, але на неї не порадять дурисвіти. Українські посли в соймі домагаються ухвалення закона про винагороду воєнних шкід і навіть внесли в тій справі окремий законопроєкт. Сьогодня не можна сказати нічого про це, чи і коли цей законопроєкт буде ухвалений. На кожний випадок українські посли пильнують цеї справи і роблять все, що тільки можливе, щоби українське населення одержало заплату за воєнні шкоди.

Дурисвітів, які обіцюють людям грушки на вербі, має право начальник громади на основі § 10 і 57 громадського закона вигнати з громади, сконфіскувати видурені від людей гроші і відіслати їх до староства. Треба повести рішучу боротьбу з такими дурисвітами, які хочуть доробитися маєтку на людській кривді. Інформації відносяться до всіх українських земель.

В справі винагороди за підводи, достарчені для війська.

Питання: Чи і яка винагорода належиться за підводи, достарчені для війська?

Відповідь: Розпорядок президента з 12. листопада 1927 р. накладає на населення обовязок достарчувати для війська підвод в часі мира. За кожну підводу належиться винагорода, а її височу устійнює щорічно кожне воєвідство в порозумінню з місцевою владою відповідно до місцевих умовин.

Приміром: на основі виконуючого розпорядку львівського воєводи з дня 28. березня 1929 р. виносить в 1929 р. винагорода за підводи, достарчені для війська:

1) за віз з парою коней і упряжею на добу 17 зол.; 2) за віз з одним конем і упряжею на добу 12 зол.; 3) за пару коней з упряжею на добу 15 зол.; 4) за одного коня з упряжею на добу 10 зол.

Подані інформації відносяться до всіх земель з тим, що подана тарифа обовязує лише у львівському воєвідстві.

Віддалення будинків від публичних доріг.

Питання: Чи громадська управа має право вимагати, щоби нова кузня була віддалена 6 метрів від дороги?

Відповідь: Від 5 червня 1928 р. обовязує в Польщі новий будівельний закон. На основі того закону нові будинки у сільських громадах можна будувати у віддаленню що найменше три і пів метра від публичної дороги, кузні у віддаленню найменше 6 метрів, печі для виробу цегли у віддаленню 10 метрів від публичної дороги. З цього слідує, що поступовання громадської управи було правильне. Інформації відносяться до всіх українських земель.

В справі нічлігів для подорожних.

Питання: Чи громада може змусити власника дому дати нічліг подорожному?

Відповідь: Правдивою язвою для громад, що положені побіч важнійших гостинців, є ріжні волоцюги подорожні і збирачі складок на ріжні польські патріотичні цілі. Вони вимагають від громадських урядів призначення їм нічлігу. У східній Галичині витворився звичай, що громадські управи велять власникам домів переночувати їх. Таке поступовання наражує власників домів на ріжні небезпеки. Є випадки, що такі подорожні крадуть, розносять пошесні недуги, заносять зі собою насікомих.

Поступовання громадських урядів є протизаконне, бо ніякий закон не накладає на поодиноких громадян обовязку кватирування подорожних. Правда — громадська рада має право ухвалити наложення на мешканців громади такої чинитьби. Одначе громадський уряд не може нікого примусити, щоби дав нічліг чужому чоловікови. Що найбільше може стягнути від власника дому певну грошеву квоту як заміну за невиконану чинитьбу. Інша річ, що громади не повинні і не мають найменшого обовязку накладати на мешканців громади таких тягарів. Інформації відносяться до всіх українських земель.

Для поліпшення сільсько-господарської орґанізації.

Дня 11. липня відбулися надзвичайні загальні збори т-ва „Сільський Господар“ у Львові. Наради були присвячені зміні статуту.

Нова поширена праця вимагає іншого поставлення кермуючої і виконуючої влади в т-ві, а велика скількість членів перебудови самого товариства. Основою нового статуту стало утворення виконуючого орґану для праці товариства, себто дирекції, відповідальної перед радою і загальними зборами. Створенням такої дирекції віддано керму практичної роботи в руки фаховців.

Щодо перебудови т-ва, то на основі нового статуту членом „Сільського Господаря“ можна бути тільки тоді, коли належиться до котрогось з кружків. Кружки обєднюються у філії, а філії в централю. Доси було так, що можна було бути членом в кружку, або прямо у філії, або прямо в централі. Рівночасно унормовано справу вкладок в цей спосіб, що відтепер найбільшу частину вкладок дістане кружок, а тільки дрібну частину філія і головне товариство. Цим способом забезпечено фінанси кружків і зміцнено основу для їх розбудови.

Крім того забезпечено в новому статуті тісну співпрацю „Сільського Господаря“ з кооперацією, а то в цей спосіб, що з рішаючим голосом входять до рад кружків делеґати місцевих господарських кооператив, а до рад філій і централі делеґати повітових союзів або центральних кооперативних установ.

Зміну статуту приняв загал делеґатів нашого хліборобства з вдоволенням і тепер є надія, що по тій реорґанізації „Сільський Господар“ розвине ще кращу працю над обєднанням українських хліборобів і поширенням поступової господарки.

Дописи.

МАЙДАН ПОВ. КОПИЧИНЦІ. Де живемо? Годі вже витримати все те, що діється у нас. Дня 30. червня ц. р. мало відбутися благословення церкви в Майдані. Мали прийти процесії зі сусідних сіл Скородинець і Білого, однак до того не допустила місцева польська боївка, підюджена з гори. Вона загрозила, що буде бити учасників процесій, і люди не прийшли. Так виховують своїх вірних польські матечки і ксьондз з Бичковець, котрий замісць голосити науку Христа проповідує національну ненависть. Навіть війт, поляк, говорив прилюдно, що в Майдані мала политися кров, якби прийшли були чужі процесії. Взагалі в нашім селі процвитає бандитизм. Недавно напали в ночи розбишаки на одного чоловіка з Тудорова і так його побили, що він упав без притомности і ледви добрі люди його відратували. Роззухвалені розбишаки ходять з крісами і не дають спокійно дорогою перейти. Вдираються навіть до хат, як це було в Тудорові, де мало не вбили одної жінки в її хаті. Дивна річ, що поліція не зробить раз конець диким відносинам по наших селах.

Т. С.

РІПЧИЦІ ПОВ. ДРОГОБИЧ. Сельробівська злочинна робота. Село Річиці є сьогодні найсвідомішим селом в судовім медиництвім повіті. Є тут читальня „Просвіти“, кооператива „Єдність“, молочарня „Маслосоюзу“, кружок „Сільського Господаря“, кружок „Рідної Школи“, тов. „Сокіл“, кредитова каса, хор та амат. гурток, а все те під проводом пароха о. Пантелеймона Малецького та його дружини. І все булоб гаразд, якби не горстка нащадків давної кацапщини, тепер сельробів, які все і всюди накидуються зі своєю руїнницькою роботою, під проводом свойого ватажка Дяковича. Цей панок чи пак товариш кермується засадою „куди вітер дує“. Тайком перейшов на польське та виробив собі леґітимацію, якою в разі арешту леґітимується, що він „рдзенни поляк“. А щоби повалити місцеву кооперативу, заложив в селі в порозумінні з директором „Рольніка“ з Дрогобича Яніцким „Кулко рольніче“, хоч в селі польських рільників зі свічкою шукай. Де знову треба руйнувати наші національні установи, там він сельроб або кацап, а де бачить інтерес, там і жидом прикидається, словом — інтернаціоналіст чистої крови. Та вже найбільшою перешкодою в поширюванні сельробівської ідеї є для місцевої горстки сельробів тутешний національний провідник о. Малецький. Щоби позбутись його за всяку ціну, постановили місцеві сельроби пуститися на бандитський крок — усунути о. Малецького зі світа, а всім свідомим, визначним громадянам поубивати коні та корови, щоби в той спосіб зробити їх сельробами. Заговором кермували отсі „товариші“ сельроби: Михайло Стецула, син Василя, Іван Мазурчак, син Михайла та Ілько Кобільник. Цей останній мав виконати замах. Одержаними з Дрогобича (чи не від тамошніх сельробів) бомбами мав підмінувати приходство, а колиб це не повелось, убити з кріса крізь вікно о. Малецького під загрозою, що коли цього не зробить, жде його смерть. Одначе сумління і страх не дали Кобільникові спокою так, що цей дав знати поліції в Мединичах. Зараз дня 1. липня ц. р. арештовано згаданих вище трьох, та переведено труси й арештовано та відставлено до судових арештів пов. суду в Мединичах, інших членів сельробівської шайки. Враження та обурення українських громадян в селі і в повіті велике, бо о. Малецький є знаний як добрий національний орґанізатор.

Смішне.

Хто жиє довше?

— Чи то правда, що жінки жиють довше ніж чоловіки?

— Так, особливо вдови!

Цивілізація.

Учитель: В нашім краю давно жило багато медведів, але цивілізація винищила їх. А знаєте, що це таке цивілізація?

Один з учеників: Це така слабість, на яку гинуть медведі.

Знають себе.

У жидів такий звичай, що на судний день найбільші вороги прощають собі й про все забувають.

В одному містечку приходить до рабіна двох жидів Гоніґ і Кроніґ, щоби з нагоди Йом-Кіпуру помиритися. Коли подали собі руку, рабін каже:

— А тепер, мої кохані, можете собі щось побажати.

Відзивається перший Гоніґ:

— Кроніґ, бажаю тобі того, що ти мені.

— Бачите, він знову зачинає — відозвався Кроніґ.

Чи Ви вже зложили зеленосвяточний даток на Українських Інвалідав? Жертви слати на адресу: Укр. Т-во Допомоги Інвалідам у Львові, вул. Руська 3. II. пов.

Ціни у Львові.

Збіже. Пшениця 49, жито 24, ячмінь 25, овес 24 гречка 33, кукуруза 34, сіно першої якости 10—12, другої якости 8—10, солома в околотах 7—8, конюшина немолочена 12—16.

Гроші. Доляр амер. 8·88, канад. 8·80, чеська кор. 0·26 австр. шілінґ 1·25, лей 0·05, франц. франк 0·34, швайц фр. 1·71, фунт штерл. 43·50, червонець 18.

Худоба. На міській головній торговици платять за кільо живої ваги: воли 1·60; бугаї 1·50—1·60, 1·30—1·40, корови 1·35—1·60; 1·30—1·40, 1·——1·10; ялівник 1·30—1·45, 1·40—1·45·

ОГОЛОШЕННЯ.

Видає С-ка „Діло“, зар. стов. з обмеж. пор. — За редакцію відповідає Ол. Кузьма. — З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10